

СТРАЖА

ОЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

Адреса за телеграме:
 „СТРАЖА“ — БЕОГРАД
 Преплата за Србију
 на пошти:
 на годину дн. 12.—
 шест месеци 6.—
 три месеца 3.—
 један месец 1.—
 Преплата за иностранство
 на пошти:
 на годину дн. 30.—
 шест месеци 15.—
 три месеца 7.50

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092

Излази сваки дан у 6 ч. пре подне

ТЕЛЕФОН ШТАМПАРИЈЕ 1092

Наше бојиште Око Вишеграда

Цетиње, 2 дец.

Извештај Црногорског пресбира.

Санџачка војска продужавајући офанзиву, 28 и 29 нов. освојила је Вишеград заробивши преко 300 војника и запленивши муниције профијанта и много осталог ратног материјала. Непријатељ је, одступивши преко дрине код Вишеграда запалио мост и два магацина у Вишеграду.

Одјек наших победа

Наше победе над Аустријанцима силно су одјекнуле код наших савезника. Са свих страна Влади и Главном Штабу стижу телеграфске честитке.

Честитка Руског Цара

Њ. В. Височанству Престолонаследнику

Крагујевац

Стигла ми је добра вест о победи, коју је храбра српска војска одржала над нашим заједничком непријатељем. Са пуним срцем радости честитам Вашем Височанству тај велики успех.

Наш плен

Досадашњи је плен огроман. Само у последњим борбама заробили смо:

172 официри, преко 40000 војника, 100 топова, 3 заставе, огромну муницију, 58 м траљеза, 25 пољских кујни, 12 пекарница, 4 телеграфска одељења, 19 пионерских кола три понтонска трена 1080 коња и волова, 69 кола артиљериске муниције и 40 хиљада артиљериских зрна.

Хвала Богу и храброј војсци нашој

Тако данас увикую и говоре сви ратници наши на бојном пољу, пошто су после двонедељне очајне борбе дошли опет на бедемима града Београда и на обалама Саве Дрине и Дунава. Тим истим речима и сав народ српски и исказује своју радост да нас, што је спашен велике збјуне, да и наша отаџбина не подлегне испред велике силе непријатељске. И заиста, баш у часовима, када се већ почела свака нада да губи, праведни Бог у малој али још храброј српској војсци улева још већу храброст, а код непријатеља баца силну пометњу, те је са многобројним батаљонима као бесомучно бежао испред малене али храбре наше трупе.

И одиста овде је био умешан божији прст, јер како би

се друкчије могло разумети да непријатељ који је био много јачи према нама није нигде давао отпора, него је само бежао и остављао за собом многобројну комору и силан ратни материјал. Код српских војника дотле јако забринутих отпоче песма и радост на све стране. Јурећи за непријатељем да га час пре стигну, наш је војник био пун одушевљења што је и по други пут победио непријатеља и пониженог и осрамченог пребацко га из своје отаџбине. Децембра 2 тачно у 9 и по часова, коњаници наши већ су се успели на бедемима београдског града и посматрали како непријатељ у нереду бежи далеко и на њиховом земљишту, иза Земуна и Павчева.

Наш лепо и велики Бео-

град сад је сасвим празан, без својих београђана, и гужван по изгледу, јер какву лепу калдрму и још лепше тротоаре, покрила је силна белега и блато од Аустријске коморе. Сва јавна здања, лепа ресторана и хотели, измрљани су од Аустријске војске, која је по њима стеновала. По затворним дућанима мишљасмо да велике вљачке није било али напротив десисмо уверење да су Аустријанци били и модерни допови јер су радње калау зима отварали и пошто су сву робу изнели били, опет дућане лепо затварали.

И тако, храбра српска војска и овај пут божијом помоћу разбила је непријатеља који бежаше упао сад по други пут са много већом силом него први пут, у тврдој намери да нас и нашу отаџбину прегази. И одиста последњи неуспеси наши испред многобројног непријатеља похолобали су и наше рат-

нике и сав народ бацали у брзгу, али праведни Бог који вади правду на нашој страни није дао непријатељу да неправдом коју на нас хоће да извије, ликује у својој радости, него га је одгурнуо у назад, и за ту његову охолост казнио твме, што је разбивен од наше војске, остављао небројено многе своје мртве и рањене на путу. Тако Бог силно кажњава оне, који хоће у својој сили да се неправдом служе према слабима. Нека Бог и од сада буде на страни наше и онако много напаћене отаџбине, коју и до сада није никад нацуштао у сличним критичним моментима.

Хвала Богу и нашој храброј војсци.

Хр. С. Тасић
пуковски свешт.

Полазак...

Јутро, јесење хладно ступа градом, Губ, плесак кише, — дуж друмова бледи мртво се грање, погнухо и леди... И шуми лишће, тихим јасним падом

Пограду врева... Дуж улица цели Густ ред војника, притисно и стао,

По њему маглен вео, расут пао Што се дуг, и мокар и уморан, бели.

Грунише звона... И звуци што тону Ледени, у јасни жагор буд мог света,

Ко круна... Сува, уморнога цвета Задњи глас звона слеже се и клому.

Над мирним редом јунака... И тно Крулан јасан глас, што га ветар засу Чусе напред!.. И у томе часу Крену се дуг ред јунака чио.

Свети жртве

Хајим С. Давичо, резервни пешад. капетан, славно погинуо у борби против заклетог непријатеља.

Преплата на „Стражу“ стаје један динар месечно.

Заузеће Београда од стране Аустријанаца

„Политички Народни Лист“ који излази у Пешти орган мађарских Чивута донео је под горњим насловом чланак који је врло интересантан по томе што се у њему огледа сва поквареност мађарско чивутских јевреја и једна до крајности дрска лаж коју само мађарски чивути у својим плесивим лугашким мозговима могу да измисле, и на велику жалост културе, још се и данас њихов свет тиме кљука и одушевљава.

Ми доносимо у целости тај чланак, задржавајући право да га после напоследку пропустимо кроз српске новинарске шаке.

17 новембра

„Заузеће Београда извршено је јуче на најсвечанији начин. Напредовање наших трупа у северном делу продужује се успешно, где је том приликом заробљено 300 војника!

Западно и југозападно од Аранђеловца нашим трупама, које надиру, дају отпор јаке непријатељске трупе, које су услед јакога напада наших трупа одбијене покушавајући да маскирају одступање Српске Армије.

Честитка Генерала Франка Његовом Величанству

Командант пете Армије Генерал Франк упутио је следећу честитку Цару:

Београд 16 новембра

У моменту када вам је иснало за руком да на Београдској Тврђави истакнете победоносно нашу заставу, и испуњена око ове нове победе под Вашом моћном руком, ја у име наше целе убојне снаге слободан сам да најпонижније доставим вашем величанство нашу одушељену честитку.

Франк генерал.

Одговор Франца Јозифа

Примајући најсрдичније честитку о заузеће Београда благодарим из све срца мојим ваљаним, храбрим и паметним војсковођама чијим јуначким подвизима има да се захвалим за заузеће Београда.

Франц Јозиф с. р.

Честитка немачког конзула

Поводом заузећа Београда, немачки конзул у Пешти, гроф Фирстенберг упутио је председнику Пештанске Општине др. Стевану Барци-у следећу честитку:

Његовом Превасходству господану др. Стевану Барци-у Председнику Општине града Пеште.

Поводом радосне вести о заузећу Београда, где су и мађарске трупе са нечуvenом храбротњом узимале учешћа, срећан сам што могу да најсрдичније честитам екселенцији, надајући се да ће наше удружене снаге у одбрани своје праведне ствари (sigурно је то праведна ствар да отимају туђу земљу!) извојевати коначну победу!

Са одличним поштовањем вашој екселенцији одани
Граф Фирстнеберг
Кајзеров немачки конзул.

Радост у Турској

Цариград, 17 децембра. — Вест о заузећу Београда од стране мађарско-аустријских трупа примљена је овде с највећом радошћу и одушељењем. „Танин“ слави у свом уводном чланку уништење Српске Војске и заузеће Београда. Лист објашњава да је заузеће Београда од стране Аустријске војске један леп поклон Владоцу и радостан догађај за целу Монархију.

Нова владајућа година нашег савезног монарха, почела је срећно и османски народ, и уопште цео исламски свет жели најискреније Францу Јозефу I да сваку нову владајућу годину започне дичним срећним догађајима.

Српски слом

Лондон, 17 децембра. — „Тајмс“ има из Петрограда ову вест: Из Ниша јављају да је стање на српској граници врло озбиљно. Више од пола милиона Аустријских војника а међу њима и 30 000 Бавараца стоје противу Србије, Срби су имали само још толико времена да се благовремено повуку. У многим српским пуковима број официра од 75 спао је на 8.

Тако пештански чивути говоре. Није истина да су они ушли у Београд 16 и 17 Новембра и да је екселенција Франк 17 ушао у Београд и одатле послао честитку, само то може бити истина, да је 17 Новембра г. Вагнер предузимао отишао преко Саве или Дунава мало до Земун и јавио им да је Српска војска евакуисала Београд, јер је г. Вагнер 19 ујутру у 8 сати дошао аутомобилом од Топчидерског Друма са аустријским лајтвантом. А ако не верују господу из „Политичког Народог Листа“ нека питају њи

ловог Франка а Вагнер је ту, а и ми смо га видели, па ће се о томе уверити И 16 новембра ниша је војска још била ту, а као најбољи доказ служе њихове наредбе издване и потписиване и овај долазак мађарских новинара из „Хир лапа.“

Није истина да су аустро-мађарске трупе ушле с борбом у Београд, мањ' ако нешто не мисле да је ово бежање у нареду 200 хиљада аустријских војника што се скрхало у Београду јунаштво, или ако не мисле да је сна пљачка храброст и ваљаност па су онако мајмунисали са оним честиткама. Иа да нису случајно она вешала херојско дело генерала Франка, које он у честитци назива победом.

Шта ли ће сад написати у оним њи овим кочијашким листовима, кад чују за ову њихову бруку да су пола милијона храбрих аустријанаца за непуних 7 дана истерани и потучени да се неће скоро сетити да праве банкет у „Москву“, јер он им је пресео на фронту Ковиона—Космај. Да Бог да увек тако добро да им иде као што им је овде ишло.

Болест цара Вилема

Бронхитис и јака нервоза

Сазнају се детаљи о болести цара Вилема. Поред јаке нервозе добио је цар Вилем последњих дана и озбиљан бронхитис. Лекари налазе да је болест врло озбиљна што се најбоље види и по томе што се у овако озбиљним тренутцима не крије да је цар болестан. Посведаствено се издају билтени о царевј болести.

Светао пример

† Ђура Прокић народни посланик, и резервни арт. наредник

Ђура Прокић, народни посланик из Сопота, среза космајског, округа београдског, пао је јуначки, као резервни артиљеријски наредник, у боју код Гроцке 29 новембра о. г., гонећи непријатеља са земље Србинове

Слава хероју Прокићу, који се није хтео користити посланичким имунитетом, већ је свјеволно отишао на бојно поље и тамо јуначки погинуо.

СКИЦЕ

— „На Гучеву“ —

У једној варши унутрашњости света је толико, да су сваког вечера пуне кафе оних који не могу да нађу стан,

Ма да су се растрчали по вароши и повели чатаве сате у тражењу стана, нису га могле наћи, јер је све попуњено.

Једно јутро, баш кад долази јутарњи воз, изшао сам у варош да узем новине. Још из даљине видео сам једну гомилу избеглица, који су пошлели, одмах с воза, у хајку на станове. Без жариња, питају сви пролазнике и трговце да ли знају какву празну собу, „ма каква била.“

Један господин у шајкачи с кокардом која би требало да значи да је он војник, прилази сопственику једне галтеристе разне, поднареднику који је дошао на оскуство, и пита га где би могао да вђе удобан стан.

— На Гучеву, господине.

И здрав и удобан и бе платан. — Као сшинут бичем, гонсводи с кокардом оде без збогом.

РАБОШ

После уласка аустријске војске у Београд; размислили се наши гамени по београдским улицама продавајући и хвалећи своју робу овим речима:

— Изгешелик, тазе, вруће бундеве..

Одведени у робству

Милан Борјановић обућар, 58 год. оставио жену и троје деце.

Петар Димитријевић, надничар, стар 52 год.

Мих. Марковић, типограф Државне Штампарије стар 27 год.

Илија Андрић, трш. служ. 47 год.

Никола Лазић, обућар, 31 годину.

Ђорђе Живковић, обућар, 49 година оставио жену и двоје деце.

Бога Јовановић, 15 годене књиговзачки ученик.

Лазар Влатковић, обућар, 26 год.

(Наставиће се)

Прва жртва аустријске „културе“

По обећању, у сутрашњем броју доносимо сли у прве жртве аустријске „културе“; Михаило Раоичић из Раче која је обешен 21 новембра пред Хотел Балканом.

Један наш познаник сликао га је слободном руком из оних таванских рупа на хотел „Паризу“, јер иначе је сваки други момент био везан сапасношћу по његов живот да и он не буде обешен на исто место.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Посетио Београд

Наш колега Милош Арсенивић четник посетио је јуче престоницу и одмах је отишао на положај у своју чету. Г. Арсенивић је од објаве мобилизације непрестано у

борби, где се ево јуче поново на живи зрв вратио у Београд.

За вироитињу Београдску

Суд општине Београдске налази се моментално у поспу око примања дужности, од привремених часника. За дан-два, одбор ће решити где и кад ће се вршити исплата. Новац је такође донет те је у интересу грађанства да се за то време претрпи, а дан исплате објавиће се.

„Руски Цар“

Ресторација и пивница „Руски Цар“ отворена је и ако је ово отварање скопчано неколико годинама. Г. Влајко Радовић постарио се за добро пиће, јело и услугу те ће публика као и пре бити увек добро услужена.

Слава понтоњерског полу-баталјона

Данас слави наш понтоњерски полу-баталјон, који иначе у мирном добу догорује у Буприју.

Рањен официер

Иван Д. Живаљевић, пешадиски поручник, син Данила Живаљевића, рањен је у последњим борбама око заузећа Београда, превет је у Нишу и лежи у Окружној Болници, соба број 22.

ФЕЉТОН

Двадесет и пет

Налазимо се у рову. Збили смо се један до другог и уз пигару дувана диванимо о ратним доживљајима, и о нашојма, које смо оставили код кућа Непријатељски одреди према нама близу. Голим оком их видимо. Ми се одмарамо и чекамо наредбу за напад. Претходно имају неки послови да се посвршавају. Зато се и чека. А кад се и то сврши отпочеће крвава и страшна борба уз музику топова, пушака и митраџеза. Зато је командант издао наредбу: да нико не сме да пуца док се не да знак за напад.

Наредба строга. Командант још гори. И нико не сме да ју прерши. Јер, ко то учини биће најстрожије кажњен.

Казна 25 батина.

И наравно да нико и не помишља да што предузме на своју руку.

Али из непријатељског рова непрестано искаче један поднаредник Хрват, истрчава на стотину метара испред наших позиција и изазива нас.

Ми ћутимо, пушимо и тихо се разговарамо. Неки се смеју и задигнују један другог.

Док је полнаредник само изазивао ми смо ћутали и гртели. Али мало после он се сасвим избезобразио, па нас почео да гужи псујући нам оца и матер српску. Кипте грљње као бујања киха.

— Наставиће се —